

”Sæt lyd til et kunstværk”

Vejledning til forløbet

”Sæt lyd til et kunstværk”

Kunsthall Kongegaarden – Algade 25 – 4220 Korsør

Forløb:

Sæt lyd til et kunstværk

Målgruppe:

8. klassetrin

Fag:

Billedkunst

Dansk

Samfundsfag

Musik

Medie

Varighed (vejledende):

180 minutter

Særlige krav:

Eleverne skal bruge deres mobiltelefoner og høretelefoner til at lave opgaven. Hvis der er mulighed for det, må de gerne medbringe egne computere, hvor det er endnu lettere at producere egne lydværker.

Indledning

Eleverne skal kunne arbejde med digital kunst. En del af formålet er, at man kan arbejde med kunst på mange forskellige måder. Den digitale kunstart er lyd. Hvordan lyder et kunstværk?

Når eleverne skal arbejde med en anden modalitet, end det man umiddelbart ser, sker der noget med ens fokus på det værk, de skal lave lydfiler til. Eleverne vil have større tilbøjelighed til at se flere detaljer for at kunne udtrykke den helt rigtige stemning.

Ydermere skal eleverne have en grundforståelse for samtidskunst, og hvad det kan gøre i verden.

Lyd som monomodalt medie

Vi er alle omgivet af mange forskellige sanseindtryk hver dag. Vores mest brugte sans er synssansen, og de fleste elever er også vant til konstant at blive bombarderet med synsindtryk, når de scroller gennem TikTok eller andre steder med deres mobiltelefon. De er vant til at billede og lyd følger hinanden, og derfor er det sjovt at se, hvad der sker, når man fjerner alle de andre modaliteter, og kun skal bruge høresansen.

Eleverne skal lave en stemning eller en historie kun igennem lyd, og hvis man vil gøre det endnu sværere for eleverne, kan man også vælge, at de skal løse opgaven uden ord.

Hvad er lyd?

Lyd er trykbølger, som bevæger sig gennem luften. Lydbølgerne kan imidlertid også bevæge sig gennem en væske, fx vand eller gennem et fast stof, som fx en sten. Lydbølgerne sætter svingninger i trommehinden inde i øret på os mennesker. Trommehindens svingninger overføres til de bittesmå knogler og til sneglen i det indre øre. Herinde sidder der nogle nerveceller, som opfatter svingningerne og omdanner dem til elektriske impulser, der sendes videre op til hjernen. Hele denne proces sker lynende hurtigt og betyder at vi kan opfatte lyd.

Lyd kan opstå uden at der er et budskab med den; fx når vinden blæser igennem skoven og skaber en raslen i trækrønerne. Eller når en flok heste løber henover marken, og man kan høre hovene ramme den hårde jord. Men lyd kan også frembringes bevidst fordi et dyr eller et menneske ønsker at "give en besked" til omverdenen.

Den subjektive lyd

Vi mennesker er sansende væsener der gennem vores ører opfatter en lyd og sender den igennem hjernens subjektive filter, som derefter fortæller os hvad lyden betyder. Måske er det en lyd som vi kender godt og så kan vi hurtigt reagere på den. Måske er det en ny lyd, som vi hører for første gang, og som kan skabe nysgerrighed, frygt eller en helt anden følelse i os.

Nogle lyde er så vigtige at kende at mennesker eller dyr instinktivt reagerer på dem. Fx vil andre solsorte reagere instinktivt på at en han-solsort sidder oppe i træet og fløjter lystigt. Hunnerne vil være interesserede i om han er god nok til at blive far til deres kuld af unger og de andre hanner vil vurdere om det går an at kæmpe med ham om hans territorium.

Når normer spiller ind

I tænker måske at I selv afgør hvordan I opfatter en lyd, men sådan er det ikke altid. Nogle gange reagerer vi uden at tænke over det, fordi vi lever sammen i en flok med andre mennesker, i et samfund, hvor vi har skabt nogle normer. En norm er en regel, som vi enten har vedtaget eller som er uskrevet, og som vi er enige om at vi skal overholde i vores gruppe fordi den har en værdi for os.

En meget almindelig norm i et samfund kan fx være at man ikke prutter ved bordet når man spiser, eller i det hele taget når man er sammen med andre. Det betyder at I sikkert vil reagere negativt - eller på anden måde lægge afstand til lyden – hvis I hører en høj prut, når I er sammen med andre.

Lyden i kunsten

Som I kan læse ovenfor, så er lyd og dét at frembringe en lyd ofte forbundet med følelser og med at sende et budskab. Vær opmærksom på det, når I sætter lyd til jeres kunstværk.

Her kan man læse mere om hvad lyd er:

https://natmus.dk/fileadmin/user_upload/Editor/natmus/musikmuseet/Billeder/Ears_on/Final/Pfd/Natur_og_teknologi/Lyd-og-lyddannelse.pdf

<https://skoven-i-skolen.dk/leksikon/lyd>

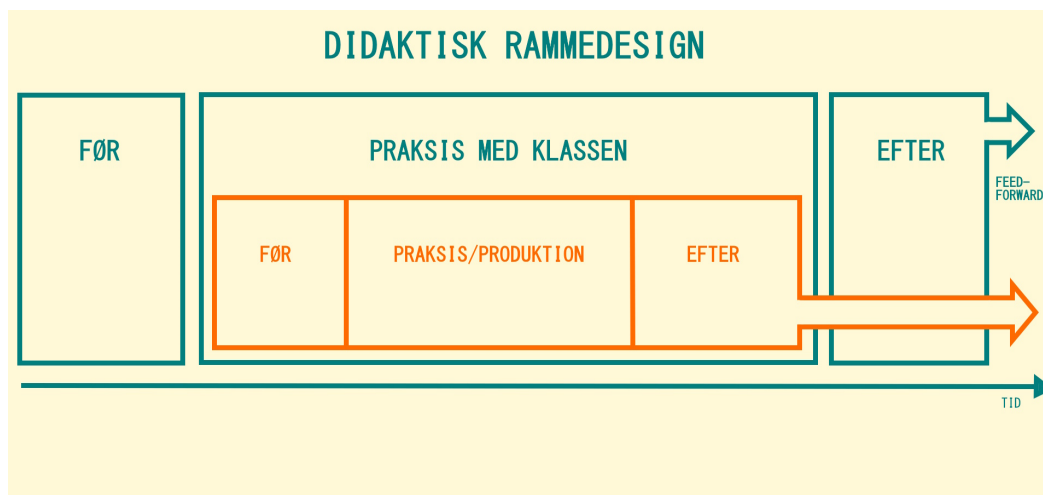
Struktur

Når eleverne ankommer til kunsthallen, får de mulighed for at se alle de kunstværker, der er udstillet. Da vi har forskellige udstillinger, vil det derfor være den/de aktuelle udstillinger, som eleverne ser. Det vil derfor ikke altid være det samme forløb, som eleverne får, da udstillingerne ændrer sig. Eleverne vil i denne sammenhæng også få et crash course i samtidskunst, og få et indblik i begrebet kunst. De vil få en idé om, hvad kunst er, og hvad kunst ikke er.

Eleverne vil også få mulighed for at høre eksempler på lydfiler, der tidligere er blevet produceret til nogle af værkerne. De kan derfor vælge et af værkerne, som de vil lave en lydfil til. Eleverne får lov til at optage små lydsekvenser på deres mobiltelefoner, mens de er ved værket. Der kan de optage deres egne overvejelser eller fortælle om det, de lægger mærke til.

Derefter skal eleverne selv producere en lydfil. De kan gøre det alene eller i par. Der er udarbejdet manualer til, hvordan man laver en lydfil i dette materiale. Lydfilen skal være maksimalt 1½ minut. De skal arbejde med stemninger, baggrundslyde, effektlyde og musik i deres lydfiler. Der skal sættes minimum 90 minutter af til at lave lydfilerne på skolen. De må meget gerne inddrage deres forståelse af, hvad kunst og særligt samtidskunst er eller kunne være. Til sidst skal de se værkerne sammen med deres lydfiler og få feedback fra en formidler fra kunsthallen.

Undervisningsdesignet er bygget op om "Det didaktiske rammedesign" af Birgitte Holm Sørensen og Karin Tweddel Levinsen fra 2029 og "de æstetiske læreprocesser"s arbejdsmodel bearbejdet af Merete Cornet Sørensen og Bennyé D. Austrung.

FØR – forberedelse på skolen

Inden I kommer på besøg, kan I fortælle eleverne om ideen med projektet. For eksempel at eleverne hjemme skal producere et lydværk, som en formidler fra Kunsthall Kongegaarden skal lytte til og give feedback på.

Det kan virke som en abstrakt opgave. Men der sker noget i deltagerne, når man ved, de skal lave lyde til et værk. Man kigger på værket og prøver at finde ud af, hvilke lyde, det ville producere, hvis det havde lyde.

Eleverne må også meget gerne have lyttet til eksempler på lydfiler, der allerede er lavet til særlige kunstværker fra de tidligere udstillinger – eleverne vil altid få tilsendt lydfiler til den aktuelle udstilling.

Lydfilerne kan laves på mange forskellige måder. De kan være abstrakte eller konkrete, de kan være med ord eller uden ord, de kan spille på følelser og stemninger med musik, de kan laves i naturen. Det, der er vigtigst er, at eleverne får produceret en lydfil, der rummer forskellige elementer af både stemningsmusik, lydeffekter og måske ord.

Eleverne må meget gerne have arbejdet med lydprogrammer før. De får meget kort tid til at producere lydfilerne, og derfor er det rart, at de er inde i teknikken inde. I elevmaterialet og i lærervejledningen er der vejledninger til de programmer, eleverne kan finde i SkoleTube; Soundation og Find The Tune.

Du kan finde eksempler på lydfiler her

[*Dealing with bad reception and poor connection*](#)

[*Mens jeg er i Netto, er du bange for at dø \(min krop er som et tårn i et landskab af uro\)*](#)

[*Renommée des Arts 1*](#) og

[*Renommée des Arts 2*](#)

Med de to sidste kan man se, hvor meget det betyder at stemningsmusikken fortæller en historie også. Det er to ens lydfiler, men med forskellig musik.

Her er også et eksempel på en klasse, der har arbejdet med en hel udstilling:

En [PADLET](#) hvor elever fra 8. klassetrin har arbejdet med lydværker til udstillingen "Landing 2023"

Det er vigtigt, at eleverne før besøg ved, at i en kunsthall rører man ikke ved tingene.

UNDER – i kunsthallen

Eleverne bliver vist rundt i kunsthallen og får i denne sammenhæng et lynkursus i samtidskunst, og i hvad kunst kan i vores samtid. Formidleren viser forskellige værker i udstillingen og fortæller om de overvejelser, der har dannet grobund for, at værket er blevet skabt. Det er en hurtig omvisning, og derefter skal eleverne rundt på egen hånd. Formidleren står til rådighed.

Eleverne vælger et værk i kunsthallen, som de vil sætte lyd til. De tager billeder af værket, så de kan huske forskellige detaljer. De optager lyde omkring værket. De lytter, tager billeder, forklarer med egne ord, optager sig selv, optager måske andres opdagelser i værket og så videre. Allerede på dette tidspunkt i forløbet må de gerne begynde at gøre sig overvejelser om, hvad det er for stemninger, der er omkring værket. Disse må de meget gerne fortælle om. De går også ud i naturen og finder ting, som kan være med til at understøtte deres lydfiler. Det kan være blade, der rasler i vinden, regn der falder i vandpytter eller sten der kastes.

Når eleverne har fundet en masse lyde i naturen, finder de supplerende lydeffekter og musik i "Find the Tune". De skal være meget bevidste om, hvad det er for en stemning, de vil skabe omkring værket. Vil de lave det ordløst, volapyk eller vil de bruge rigtige ord? De begynder at sætte lyde sammen i "Soundation", hvor de skal finde deres helt eget udtryk. Husk at eleverne skal bruge høretelefoner til denne opgave.

Hvis eleverne allerede kender et andet lydredigeringsprogram, så er de velkomne til at bruge det. Det kunne være Hindenburg eller Audacity. De skal bare kunne finde rundt i det selv.

Feedback til hinanden

Eleverne skal nu afspille deres lydværker for hinanden og give hinanden feedback, hvad fungerer og hvad fungerer ikke så godt? De må meget gerne blive inspirerede af hinanden. Tal gerne om, hvilken stemning de ønsker at skabe i forbindelse med kunstværket, og hvilken stemning det føles som.

Man kan bruge disse spørgsmål til at sætte eleverne i gang:

- Hvordan beskriver du den stemning, der er præsenteret i lydfilen?
- Hvilke lyde eller musikalske elementer bidrager mest til at skabe denne stemning?
- Hvordan passer lydfilen til det kunstværk, den refererer til?
- Er der nogen dele af lydfilen, der kan forbedres for at forbedre stemningsbeskrivelsen?
- Hvordan kunne du beskrive de følelser, som lydfilen vækker i dig?
- Tror du, lydfilen opfylder dens formål med at formidle stemningen og udtrykket i kunstværket?
- Hvilke ord eller beskrivelser kunne tilføje mere dybde til feedbacken?
- Er der dele af lydfilen, der særligt fangede din opmærksomhed eller gjorde et stærkt indtryk?
- Hvilke ideer har du til, hvordan lydfilen kunne forbedres for at gøre dens budskab endnu tydeligere?
- Kan du relatere lydfilen til dine egne personlige oplevelser eller følelser?

Eleverne bruger nu den feedback, de fik til at lave deres værker færdige. De må også godt blive inspirerede af hinandens værker og gøre deres eget lydværk helt perfekt. De skal nu gemme deres lydværk. Der kan læreren lave en kanal på Skoletube, som eleverne afleverer i. Men den smarteste løsning er at lave en Padlet i Skoletube og få eleverne til at aflevere på den. Så kan formidleren i kunsthallen få et link til denne og afspille lydfilerne, uden der bliver tekniske problemer.

EFTER

Når alle lydværker er færdige, går eleverne og formidleren sammen rundt og lytter til værkerne sammen og oplever kunstværkerne sammen med de nye lydværker. Igen er der fokus på en positiv feedback både fra eleverne selv, læreren og fra formidleren.

I forbindelse med evalueringen får eleverne mulighed for at vælge emojis, der udtrykker deres oplevelse af forløbet, som de kan fortælle om deres oplevelser ud fra.

Eleverne skulle gerne gå fra museet med en ny forståelse for et eller flere kunstværker. De skulle gerne få et skærpet fokus på de stemninger lyd kan skabe i forbindelse med et andet værk.

Efter besøget:

Lydfilerne bliver sendt til billedkunstneren, der (hvis de har tid til det) formulerer feedback til eleverne om deres lydværker. Dette er eleverne gjort bevidst om, allerede inden de producerer deres lydværker. At det er billedkunstneren selv, der skal være med til at vurdere lydværket, er ofte forbundet med at der er mere seriøsitet og velvilje omkring processen.

Feedbacken sendes til læreren, som kan give det videre til eleverne.

KONTAKT:

Ved spørgsmål kan du kontakte

Brit Hammer,

Undervisningsdesigner

Kunsthall Kongegaarden

BHH@Kongegaarden.dk